

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
2023-2024 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
II. DÖNEM I. YAZILI MAZERET SINAVI (ÜLKE GENELİ ORTAK)
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
9. SINIF

**SABAH
OTURUMU**

Adı ve Soyadı :
Sınıfı / Şubesi :
Öğrenci Numarası :

Aldığı Puan

ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE!

1. Bu soru kitapçığında 7 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. Cevaplarınızı, soruların altında boş bırakılan yerlere yazınız.
3. Sınav 100 (yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir. 4 ve 5. sorular 10 puan; 1, 2, 3 ve 6. sorular 15 puan; 7. soru 20 puan değerindedir.

1. Macide, altı aydan beri aynı evde yaşadığı hâlde henüz hiçbiriyle içli dışlı olamadığı akrabalarına daha fazla bir şey sormuyordu. Sabahları notalarını alıp gidiyor, akşamüstü henüz ortalık kararmadan gelip odasına kapanıyordu. Semiha'nın ona bu kadar içerlemesine sebep belki de bu uzak duruştu.

Bu parçadaki "içerlemek" kelimesinin anlamını bağlamdan hareketle yazınız. Siz de bu kelimeyi farklı bir cümlede parçadaki anlamıyla kullanınız. (15 puan)

Öğrencilerden, parçadaki "içerlemek" kelimesinin anlamını "güçenmek, kırılmak, alınmak" veya bu anlamı karşılayacak farklı bir ifadeyle yazmaları ve bu kelimeyi farklı bir cümlede parçadaki anlamıyla kullanmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Parçadaki "içerlemek" kelimesi, "güçenmek, kırılmak" anlamında kullanılmıştır.
Arkadaşımın bir selam bile vermeyişine çok içerledim.
2. "İçerlemek", "darılmak" anlamındadır.
Onun, benim hakkımdaki kırıcı sözlerini duyunca içerlemiştim.
3. Parçadaki "içerlemek" kelimesi, "kırılmak" demektir.
Bu konuda size içerlediğimi söylemek istiyorum.

2. Mümtaz, kendi sıkıntılarının hikâyesiyle başkasını teselli etmek isteyen bir adamın sözünün bir türlü bitmeyeceğini birkaç defa tecrübe etmişti. Üzülme, bunlar da düzeler, diyerek adamın yanından ayrıldı.

Bu parçada geçen kelime hâlindeki zamirleri ve bu zamirlerin türlerini yazınız. Altı çizili kelimeyi zamir olacak biçimde bir cümlede kullanınız. (15 puan)

Öğrencilerden, parçada geçen kelime hâlindeki zamirleri ve bu zamirlerin türlerini yazmaları ve parçada sıfat olarak kullanılan “birkaç” kelimesini “zamir” olacak biçimde bir cümlede kullanmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. kendi: dönüşlülük, başkasını: belgisiz, bunlar: işaret
Komşularımızdan birkaçı herkesin yardımına koşardı. (Zamir)
2. kendi: dönüşlülük
başkasını: belgisiz
bunlar: işaret
Birkaçı ile sabahtan bu yana birlikteyiz. (Zamir)

3. Bir öküze rastlar
kurbağanın biri.
Öküz dağ gibi iri;
kendisi ufacık, yumurta kadar.
Öküz gibi kocaman olmak ister kurbağa,
Yere sırtüstü yatar,
bir yandan başlar şişip kabarmaya,
bir yandan da şöyle der:
— Hele bana bir baksanıza kardeşler,
onun gibi olmadım mı daha?
— Yok canım!
— Ya şimdi?
— Hayır, nafile.
— Hâlâ mı olmadı?
— Yaklaşmadınız bile.

Bu parçadaki temel çatışmayı ve bu çatışmanın çözümü için bir önerinizi yazınız. (15 puan)

Öğrencilerden, parçadaki temel çatışmayı “kurbağanın öküz kadar büyük olma isteği ile kendi gerçekliği arasındaki çelişki” veya bu anlama gelebilecek farklı biçimlerde ifade etmeleri ve bu çatışmanın çözümü için bir öneri yazmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Parçadaki temel çatışma, kurbağanın öküz kadar büyük olma isteği ile kendi gerçekliği arasındaki çelişkidir.
Kurbağa; öküz gibi olmak fikrini bir kenara bırakıp kendi bedenine uygun, yeni bir hedef belirleyebilir.
2. Kurbağanın kendini beğenmeyip öküz gibi büyük olmak istemesi temel çatışmadır.
Kurbağa; öküzle arkadaş olup, zamanla kendi özelliklerini fark ederek öküze özenmekten vazgeçer.
3. Kurbağa, kendi bedenini beğenmiyor ve öküz gibi olmak istiyor. Bu da çatışmaya neden oluyor.
Kurbağanın dostları, onu kendi sınırlarını bilip gerçekçi davranmaya ikna eder.

4. Bir varmış, bir yokmuş. Memleketin birinde Garip ile Nasip adında iki kardeş varmış. Anneleri bir gün onları çalı çırpı toplamaya yollamış. Onlar derede çalı çırpı toplarlarken ak sakallı, yaşlı bir adam onları yanına çağırır. Önce Nasip'e: "Oğul, gel, dedeni bu dereden tepeye çıkar." demiş. Nasip: "Benim başka işim mi yok da seni çıkarayım!" demiş. Yaşlı adam bu kez Garip'e: "Oğul, gel, beni sen tepeye çıkar." demiş. Garip gitmiş, sakallı dedenin elini tutarak onu tepeye çıkarmış. Meğer bu ihtiyar kişi Hızır imiş. Hızır, bu iyiliğinden dolayı Garip'e sihirli bir öküz vermiş. Öyle bir öküz ki sahibi dilediği zaman boynuzlarından sütle şeker akıtmış.

Bu parçanın dil ve anlatım özelliklerinden ikisini yazınız. (10 puan)

Öğrencilerden, parçanın dil ve anlatımına yönelik en az iki doğru özellik yazmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Sade ve anlaşılır bir dille oluşturulmuştur.
Diyalog tekniği kullanılmıştır.
2. Olaylar, duyulan (-miş'li) geçmiş zaman kipiyle anlatılmıştır. Sade bir anlatımı vardır.
3. Öyküleyici anlatım biçimi kullanılmıştır ve olaylar, üçüncü şahıs ağzından aktarılmıştır.

5. Aşağıda Sevinç Çokum'un *Hilal Görününce* adlı romanından bir parça verilmiştir.

Nizam Bey, eyeri çözdü. Sonra kuyunun başına gitti. Bir kova su çekip elini yüzünü yıkadı. Eliyle sakallarını sıvazlayarak eve doğru baktı. Ev, akşamın alacasında iyice harap gözüküyordu. Tahtaları aralanmış, bir tarafa doğru eğilmişti. Bu ev de benim gibi eskidi, diye düşündü. "Oğlumla gelinim yeni ev istemekte haklılar. Ev dediğin nedir ki dedim, ben bir kıl çadırda doğdum. Üstümüzde bizi yağmurdan, soğuktan koruyacak bir tavan olsun yeter, dediysem de dinlemediler. İlle de iki katlı olacaktı. Bahçesaray'a başka türlü yakışmazmış. Yapsınlar. Genç kişiler... Bu eve gelince... Biraz tamir ettik mi bize yeter."

Bu parçadan Nizam Bey'in kişiliği ile ilgili çıkarılabilecek iki özellik yazınız. (10 puan)

Öğrencilerden, parçadaki Nizam Bey'in kişiliğine yönelik en az iki doğru özellik yazmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Çevresini ve çevresindeki kişileri gerçekçi bir biçimde değerlendirebiliyor, objektif.
Başkalarının fikirlerini anlayışla karşılıyor, hoşgörülü.
2. Oğlunun ve gelininin isteklerini dinliyor, anlayışlı. Kendisi için bir şey istemiyor, evini tamir etmekle yetindiği için kanaatkârdır.
3. Azla yetinmeyi bilen biridir ve başkalarının isteklerine karşı hoşgörülüdür.

6. Aşağıda Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Yaban* adlı romanından bir parça verilmiştir.

Bir akşam, yatsı ezanından önce muhtar benim kapımı vurdu:

— Efendi, efendi! Sana kasabadan bir haber getirdim. Al, oku, dedi.

— Nasıl, iyi bir haber mi?

— Al, oku, çok iyi diyeler. Savaşı kazanmışız.

Ellerim titreyerek kirlî ve buruşuk kâğıt parçasını lambaya doğru uzattım. İkinci İnönü Zaferi...

Bu parçada kullanılan anlatım tekniklerinden birini parçadan örnek vererek yazınız. (15 puan)

Öğrencilerden, parçada kullanılan “diyalog, gösterme, anlatma” tekniklerinden birini parçadan en az bir doğru örnek vererek yazmaları beklenmektedir.

Örnek Cevaplar:

1. Parçada diyalog tekniği kullanılmıştır. Parçada iki kişinin karşılıklı konuşmalarına yer verilmiştir.
— Efendi, efendi! Sana kasabadan bir haber getirdim. Al, oku, dedi.
— Nasıl, iyi bir haber mi?
2. Parçada gösterme tekniği kullanılmıştır. Buna örnek olarak aşağıdaki konuşmayı verebiliriz.
— Nasıl, iyi bir haber mi?
— Al, oku, çok iyi diyeler. Savaşı kazanmışız.
3. Parçada anlatma tekniği kullanılmıştır. Parçada geçen ilk ve son iki cümleyi buna örnek verebiliriz.
Bir akşam, yatsı ezanından önce muhtar benim kapımı vurdu:
Ellerim titreyerek kirlî ve buruşuk kâğıt parçasını lambaya doğru uzattım. İkinci İnönü Zaferi...

7. Aşağıda bir bölümü verilen masalı, “sabırlı olma” konusunu işleyerek en az beş cümle ile devam ettiriniz. Masalı tamamlamak zorunda değilsiniz. (20 puan)
(Yazınız; cümle sayısı, olağanüstülük, konunun işlenmesi, imla ve noktalama kurallarına uygunluk bakımından değerlendirilecektir.)

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur saman içinde, develer tellal iken, pireler berber iken, ben annemin beşiğini tıngır mıngır sallar iken ormanın derinliklerinde küçük bir bambu fidanı varmış.

Soruda belirtilen değerlendirme ölçütlerine uygun şekilde yazılmış örnek bir cevap aşağıda sunulmuştur.

Örnek Cevap:

Küçük bambu; ormanın güneşli bir köşesinde, ulu ağaçların arasında yaşarmış. Her gün, güneşin doğuşunu ve batışını izler ve bir an önce çevresindeki ulu ağaçlar gibi uzun ve heybetli olmak için sabırsızlanırmış. Sürekli toprağı eşleyerek köklerini kontrol eder ve “Neden bu kadar yavaş büyüyorum, ben de ulu ağaçlar gibi uzun ve heybetli olmak istiyorum.” diyerek üzülürmüş. Küçük bambunun yanında yaşayan bir bilge zeytin ağacı, bambu fidanının üzüldüğünü görünce ona: “Sabırlı ol, küçük bambu. Büyüme zaman alır. Kendine inan ve köklerini sağlamlaştırmaya bak. Zamanı geldiğinde gökyüzüne uzanan bir bambuya dönüşeceksin.” demiş. Küçük bambu, bilge zeytin ağacının bu sözlerini dinlemiş ve sabırla büyümeye başlamış. Sonunda, gökyüzüne uzanan heybetli bir bambu ağacına dönüşmüş.

SINAV BİTTİ.

CEVAPLARINIZI KONTROL EDİNİZ.